

Anglické existenciální a existenciálně-lokativní konstrukce (*there + be*) a jejich české protějšky
English existential and existential-locative constructions (*there + be*) and their Czech counterparts

Bakalářská práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglistiky a amerikanistiky

Předložená bakalářská zkoumá české protějšky anglických konstrukcí s podmětem *there*. Tyto konstrukce ovšem nemají v češtině přímou obdobu. Autorka byla tedy postavena před úkol syntakticky analyzovat všechny protějšky 100 anglických vět s podmětem *there* a provést jejich klasifikaci. Postupovala tak, že si postupně všímala českých protějšků jednotlivých částí anglické věty s *there*: slovesa, jednotlivých složek nominální fráze realizující vlastní podmět a příslovečných určení. Odhalila tak zajímavé korespondence mezi oběma jazyky a české protějšky anglických větných členů jí umožnily přesně popsat i jednotlivé typy konstrukcí anglických. Autorka rozlišuje mezi anglickými konstrukcemi existenciálními, existenciálně-lokativními, dějovými, modálními a konstrukcemi formálního typu.

Existenciální a existenciálně-lokativní anglické konstrukce hrají důležitou roli na rovině aktuálního členění větného, protože umožňují postverbální postavení vlastního podmětu ve shodě s jeho stupněm výpovědní dynamičnosti, vyšším než stupeň výpovědní dynamičnosti slovesa. Autorka si proto u všech větných členů všímá nejen jejich syntaktických korelátů, ale také postavení těchto českých protějšků ve větě. Ukazuje tak například, že v angličtině stojí příslovečná určení typicky na konci věty s podmětem *there*, zatímco v češtině zaujímají iniciální postavení. Jak toto srovnání s češtinou ukazuje, koncová pozice anglického adverbialie souvisí s jeho komplexní syntaktickou stavbou, jeho funkce na rovině aktuálního členění větného je však obvykle tematická. Podstatná jsou autorčina zjištění, že u anglických existenciálních konstrukcí, jejichž vlastní podmět je postmodifikován vedlejší větou, ať už finitní větou vztaznou nebo nefinitní (infinitivní nebo participiální) větou, může aktuálně-členská stavba odpovídajícího větného komunikativního pole v češtině reflektovat stupně výpovědní dynamičnosti uvnitř anglické podmětové nominální fráze: řídicí člen nominální fráze, který nese nižší stupeň výpovědní dynamičnosti v rámci této fráze, se stává v češtině podmětem, zatímco dynamičtější postmodifikace se reflektuje v predikátu české věty. Tento typ českých protějšků se tedy vymyká nejběžnějším překladovým korelátům anglické existenciální konstrukce, kde vlastní podmět stojí za slovesem. Tento poznatek je příkladem přístupu běžného v celé práci: autorka vymezí vždy oblast nejčtetnějších korespondencí, ale věnuje se podrobně i příkladům, které z tohoto typického schématu vybočují.

Dalším rysem práce, který je třeba ocenit, je že autorka sice postupuje v analýze systematicky po jednotlivých větných členech, ale dokáže je zároveň vidět ve vzájemných vztazích. Tak ukazuje například, že podmět dějových konstrukcí s *there* se v češtině reflektuje v přísudkovém slovese. Poukáže však také na to, že adjektivní premodifikátor takového vlastního podmětu v angličtině se v češtině stává adverbialním modifikátorem slovesa.

Autorka pracovala samostatně, a to i při excerpci materiálu, o nějž se práce opírá. Osvojila si metody práce s paralelními překladovými korpusy češtiny a angličtiny (ParaConc) a její postup při excerpci a zpracování překladových ekvivalentů budou moci využít i další studenti, kteří budou s podobným materiálem pracovat.

Závěr

Předložená práce překračuje požadavky kladené na bakalářské práce. Autorka se dokázala zorientovat v sekundární literatuře a samostatně aplikovat teoretické poznatky při rozboru materiálu získaného z počítačových korpusů. Přestože není zaměřením bohemistka, analyzovala s přehledem jak materiál anglický, tak český. Práce ukazuje, že kontrastivní pohled na konstrukce s podmětem *there* je přínosný pro popis obou jazyků, a otevírá tak další možnosti zkoumání dané problematiky. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji předběžně jako výbornou.